

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

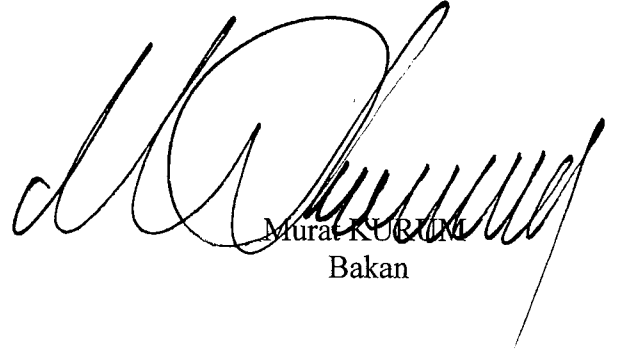
Sayı :30824082-610-11007111
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

19 Kasım 2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KUBURU
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

**MERSİN MİLLETVEKİLİ
SAYIN PERİHAN KOCA DOĞAN'IN
TBMM 7/15691 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

Kahramanmaraş merkezli 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremler 11 kentte büyük yıkımlara neden olmuştur. Bu illerin arasında Adana ilimiz de yer almaktadır. Adana ilimizde depremin yarattığı hasarın ve yıkılan binaların neredeyse tamamı Kuzey Adana olarak adlandırılan bölge sınırları içerisinde yer almaktadır.

6 Şubat tarihindeki depremlerde Adana'da 13 bina yıkılmıştır. Bu binalarda 418 yurttaşımız yaşamını yitirmiştir. Yıkılan binaların ve bu binalarda yaşanan can kayıplarının dağılımı ise şu şekilde olmuştur: Yurt Mahallesi'nde 4 bina yıkılmıştır. Söz konusu mahallede Ayas Apartmanı'nda hiç ölüm yaşanmazken, bina daha sonra kontrollü bir biçimde yıkılmıştır. Aynı mahallede bulunan Ekin Apartmanı'nda 70 yurttaşımız yaşamını yitirmiştir. Yine aynı mahallede bulunan Tutar Apartmanı'nda da 65 yurttaşımız, Zeray Apartmanı'nda da 56 yurttaşımız yaşamını yitirmiştir.

Depremde Güzelyalı Mahallesi'nde de 6 bina yıkılmıştır. Hasan Alpargün Apartmanı'nda bulunan 97 yurttaşımızdan 96'sı yaşamını yitirmiştir. Aynı mahallede bulunan Beluk Apartmanı'nda 10, Mete Apartmanı'nda 12, Sinem Apartmanı'nda 10 yurttaşımız yaşamını yitirmiştir. Yine Güzelyalı Mahallesi'nde bulunan ve depremde yıkılan Özgür Apartmanı'nda ve Saimbey Apartmanı'nda can kaybı yaşanmazken, ağır hasar alan binalar depremden sonra kontrollü olarak yıkılmıştır.

Huzurevleri Mahallesi'nde de 2 bina deprem esnasında yıkılmıştır. Bu binalardan Kubilay Apartmanı'nda 2 yurttaş yaşamını yitiren, İhsan Bayram Apartmanı'nda ise 82 yurttaş yaşamını yitirmiştir.

Adana'da 6 Şubat depremlerinde yıkılan binalarla ilgili uzmanların şu tespitleri yaptıkları kaydedilmiştir: Öncelikle yıkılan binaların tamamı 10 katın üzerinde olup 14 veya 16 katlı binalardır. Bu binaların tamamı Adana'da meydana gelen 27 Haziran 1998 tarihli depremden önce yapılmıştır. 1998 yılı öncesinde öncesi hazır beton kullanılmadığı için tüm inşaatlarda doğal agrega, betonda kırma taş kullanılmıştır. Bunun yanı sıra yıkımlar belli noktalarda yoğunlaşmıştır. Yıkılan binalar özellikle Güzelyalı, Süleyman Demirel Bulvarı ile Barış Manço Bulvarı arasında Yurt Mahallesi ile Huzurevleri Mahallesi'ne kadar uzanan bir alanda bulunmaktadır. Uzmanlara göre söz konusu alanda jeolojik birimler (zemin), ağırlıklı olarak tabanda kil taşı (handere formasyonu) yüzeyde kireçli toprak (kalis birimi) yer yer üst kesimde, bazı alanlar kalın olmayan çakıl taşı (ayrışmış kognlomera) olarak gözlemlenmiştir. Söz konusu alanda yapılaşma öncesi bağ/bahçelik yapıldığı ve bölgede birçok küçük dere yatağının bulunduğu da ifade edilmiştir. Görüşüğümüz uzmanların ifadelerine göre bölgede kimi dereler doldurularak bölge yoğun bir yapılaşmaya açılmıştır. Ancak yıkılan binaların çevresinde veya bitiğinde yıkılmayan binaların da olması yıkımların doğrudan zeminle ilişkili olmadığını gösterdiğini de ifade edilmiştir. Uzmanlara göre binaların yapıldıkları yıllarda ayrıntılı zemin etütlerinin yapılmaması, yatay yer ivmesi değeri doğru seçilmemiş olma olasılığı mevcuttur. Sonuç olarak değerlendirildiğinde binaların yıkımlarında birinci etkenin inşaat kalitesinin eksikliği olduğu ifade edilmiştir.

Bu bağlamda;

1-Uzmanların uzun bir süre boyunca bölgedeki fay hatlarının deprem riski yarattığını bildirmeleri karşısında bakanlığınızın deprem öncesinde ne gibi çalışmaları olmuştur? Söz konusu bölgede riskli alanlar tespit edilmiş midir? Tespit edilmişse riskli alanlar ve eski binalarla ilgili niçin bir önlem

alınmamıştır?

2-Yapılan incelemelerde yıkılan tüm binaların yapıldıkları dönemde yürürlükte olan 1975 tarihli deprem yönetmeliğinin gereklerini dâhi karşılamadığı raporlanmıştır. Bölgenin deprem riskinin yüksek olduğu bilinirken, 1998 depremi sonrasında yüksek binalarda risk faktörü açısından denetleme yapılmış mıdır? Denetleme yapılmışsa raporları kamuoyuna paylaşılmış mıdır?

3-Söz konusu binaların yapım aşamasında yapı iznini verenlerin yanı sıra denetimlerini yapan kişi ve kuruluşlar ile zemin etüdü yapan kişi ve kuruluşlar ile ilgili bakanlığınızın bir incelemesi ve hukuki girişimi var mıdır?

4-Kuzey Adana Bölgesi'nin yapılaşma öncesi bağ/bahçelik olduğu ve bölgede birçok küçük dere yatağının bulunduğu bilinirken bölgede yer yer derelerin doldurularak yoğun bir yapılaşmaya açılmasına izin verilmesinde bakanlığınız hangi kriterleri göz önüne almıştır?

CEVAP

Bakanlığımızca kentsel dönüşüm projeleri 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında Cumhurbaşkanlığı Kararı ile ilan edilen Riskli Alanlarda ve Bakanlığımızca belirlenen Rezerv Yapı Alanlarında ya da vatandaşların bireysel başvurularına istinaden Riskli Yapı Tespiti yaptırılmak suretiyle gerçekleştirilmektedir.

Bu kapsamda, 06.02.2023 tarihinde Kahramanmaraş İli'nde meydana gelen deprem afetinden önce Adana İli, Çukurova, Seyhan, Yüreğir ve Ceyhan İlçelerinde yaklaşık 328 hektar büyüklüğündeki 8 adet Riskli Alan ilan edilmiş olup, anılan alanlarda Başkanlığımız ve ilgili yerel yönetimler koordinasyonunda kentsel dönüşüm faaliyetlerine devam edilmektedir.

23.02.2023 tarih ve 126 sayılı "**OHAL Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi**" kapsamında 06.02.2023 tarihinde Kahramanmaraş İli'nde meydana gelen deprem afetinden etkilenen Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye, Şanlıurfa ve Elazığ olmak üzere 11 ilde yapılan hasar tespit çalışmaları kapsamında yıkımın yoğun olduğu bölgelerde depremin yol açtığı yıkımın etkilerini yok etmek amacıyla yeni yerleşim alanlarının oluşturulmasına yönelik etüt, analiz, plan, proje ve fizibilite çalışmalarına ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılarak Bakanlığımız öncülüğünde devam edilmektedir.

Yeni oluşturulacak yerleşim alanlarının deprem fay zonları ve sıvılaşma tehlikesi bulunan alanlardan uzak mesafelerde konuşturulması amacıyla gerekli analiz, mikro-bölgeleme, jeolojik ve zemin etütlerinin hazırlanması, proje yürütülen alanların dokusu ve ihtiyaçlarına uygun plan ve projelerin hazırlanması ve uygun yapı tekniklerinin belirlenmesine dair iş ve işlemlerde ilgili kurum ve kuruluşlarda yer alan uzmanlar, akademik personeller, yerel temsilciler ve sivil toplum örgütleri ile birlikte ortak çalışmalar Kentsel Dönüşüm Başkanlığımızca yürütülmektedir.

4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun kapsamındaki yapılara ilişkin olarak Adana Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğünce, mahallinde yapılan incelemeler neticesinde düzenlenen İl Yapı Denetim Komisyonu Kararlarına istinaden, denetim sorumluluğunu Kanunda yer alan hükümlere göre yerine getirmediği anlaşılan, 29 adet Yapı Denetim Kuruluşu hakkında, Kanunun 8 inci maddesi gereğince, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremden sonraki tarihlerde; 205 adet idari para cezası ile 49 adet yeni iş almaktan men cezası işlemleri tesis edilmiş olup, yapı denetim kuruluşlarına söz konusu idari müeyyidelerin verilmesine sebep olan denetçi mimar ve mühendisleri ile diğer teknik personelleri hakkında da ayrıca gerekli işlemler tesis edilmiştir.